

Sakliste og saksfremstillinger for møte i rovviltnemnda for region 8 den 12.10.2017

Sted: Karesuando–Jukkasjärvi

Tid: 12:00–14.30

Sak

25/17 Godkjenning av innkalling og sakliste

26/17 Orienteringssaker

27/17 Referatsaker

28/17 Anbefaling av gaupekvote i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn 2018

25/17 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til oktobermøtet 2017

26/17 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteten siden forrige møte
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms
- Kort orientering fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

27/17 Referatsaker

Avslag på søknad om skadefelling av jerv i Lainiovuoma sameby, Skakterdalen i Målselv kommune, Troms

Avslag på søknad om skadefelling på kongeørn – Kvalsund kommune

Behandling av rovvilterstatning rein

Delegering etter viltloven § 35, 1. ledd

Endringer i rovviltforskriften og kommentarer

Grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige -Kort historikk

Grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige

Informasjon om beredskap i forbindelse med skader på hudsyre og tamrein forårsaket av rovvilt

Invitasjon til høringsmøte – rovviltnemnda i region 6

Revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 6, Midt-Norge legges ut til offentlig høring

Svar på høring av endring i rovviltforskriften – Skadefellingsbestemmelsen for kongeørn og kongeørnprosjekter

Varslingsplikt mellom fylker ved observasjon av ulv

28/17 Anbefaling av gaupekvote i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn 2018

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda gir Miljødirektoratet følgende tilrådning til kvote:

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland:

Kvotepå tre – 3 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland (i samarbeidsområdet kan det ikke felles gaupe øst for E6 mellom Gratangseidet og Bjerkvik). Av disse kan det ikke felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for E6 mellom Gratangseidet og Bjerkvik). Det kan ikke felles mer enn to voksne tisper, jakta stoppes når to voksne tisper er felt.

Gaupekvote i Finnmark

Kvotepå to – 2 – gauper i B-området i Finnmark. Det kan ikke felles mer enn én voksen tisper, jakta stoppes når én voksen tisper er felt.

Saksfremlegg

Rovviltnemnda i region 8 skal fatte vedtak om anbefaling av kvote for kvotejakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn. Sekretariatet ved fylkesmennene i Troms og Finnmark legger her frem saksfremlegg med en faglig tilrådning til kvote.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på bjørn, gaupe, jerv, ulv og kongeørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr. 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringene i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Bestandsmål, rovviltnemndas myndighet og bakgrunnen for kvote – kvotejakt på gaupe

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen, jf. §§ 7 og 11 i forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt. Bestandsmålene er jf. forskriften også fordelt mellom fylkene i regionen. Bestandsmålsetning for region 8, er ti ynglinger av gaupe, hvorav fire ynglinger skal være i Finnmark og seks ynglinger i Troms. Ved vurdering av kvoter skal de fylkesvise bestandsmålene vektlegges, og søkes nådd det enkelte år. Bestandsmåloppnåelsen baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. De tre siste årene er det registrert 8, 9 og 6 familiegrupper i region 8, og dette gir et snitt på 7,7 familiegrupper. Rovviltnemnda har dermed ikke myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe jf. rovviltforskriften. Det er da Miljødirektoratet som fatter vedtak om kvote, rovviltnemnda vedtar en anbefaling av kvote ovenfor Miljødirektoratet.

Kvoten for gaupe omfatter Nordland sør til Rombaken

I forvaltningsregion 7, Nordland, er det mål om 10 årlige ynglinger av gaupe. Her er det de tre siste årene registrert 5,5, 6,5 og 6 familiegrupper (gjennomsnittlig seks ynglinger i perioden 2015–2017). Fylkesgrensa mellom Nordland og Troms er ingen naturlig barriere for gaupe, f.eks. i 2011 delte Nordland og Troms én yngling, og i 2012 delte regionene to ynglinger. Rombaken er en mer naturlig grense, og derfor har rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 inngått en samarbeidsavtale blant annet om kvotejakt på gaupe:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.

3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:

- bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
- fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
- føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
- tapssituasjonen for sau og rein i området

4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.

5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

På møte for rovviltnemnda i region 8 den 21.1.2015, sak 4/15 om samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8 ble det vedtatt at avtalen videreføres inntil en av partene sier den opp. Rovviltnemnda i region 7 vedtok på sitt møte den 20.5.2015 i sak 10/2015 videreføring av avtalen inntil en av partene sier den opp.

Nord i Nordland

I Nordland er forvaltningsplanen revidert i 2017. Gaupe skal i Nordland forvaltes etter følgende prinsipper:

- *Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.*
- *Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.*
- *Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.*
- *Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.*
- *Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.*
- *Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.*

Sekretariatet tilrår rovviltnemnda i region 8 å anbefale at kvoten nord for Rombaken og øst for E6 tilhører A-området, mens kvote vest for E6 fra Bjerkvik tilhører B-området.

Gaupe – overvåking og bestandssituasjon

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegrupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegrupper. For dokumentasjon av familiegrupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovviltpersonell ut i felt.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegrupper fra hverandre. De siste årene har det Skandinaviske gaupeprosjektet (Scandlynx <http://scandlynx.nina.no/>) samlet inn nye data på forflytning hos gauper. Basert på denne kunnskapen er det foretatt en revidering av de gjeldende avstandsreglene. Lengden på avstandsreglene varierer med antall døgn mellom observasjonene, og det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i maksimal luftlinje avstand som hunngauper forflytter seg fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager

mellom observasjonene, og vil i praksis være ytterpunktene i et hjemmeområde for en hunngaue med unger.

Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegrupper som minimum lever i Norge det enkelte år. I 2017 fant de at det var seks familiegrupper i region 8, hvorav alle seks i Troms, og i region 7 var det også seks familiegrupper

Siden høsten 2014 er det en kjent avgang på 16 gauper i Finnmark, Troms og samarbeidsområdet med Nordland. Av disse var det fem voksne hunngauper, to som ble tatt ut i 2017, én i Kåfjord og én i Nordreisa. To i 2016 hvorav én i Storfjord, og én i Lyngen, og én i 2015 i Balsfjord.

Sør- Troms og nordre del av Nordland grenser til Norrbottens Län i Sverige. Her har registrert antall familiegrupper hatt en avtagende trend de siste årene. Dette hovedsakelig grunnet en politisk avgjørelse om å gjennom jakt redusere gaupebestanden i reindriftsområdene (prop. 2008/09:210 – En ny rovdjursforvaltning).

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl. 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe [totalt 1.27 dyr per familiegrupper (Nilsen m.fl. 2011)]. Nilsen m.fl. (2011) indikerer at estimatet av 0,43 hunngauper samvarte godt med gjennomsnittuttaket av voksne hunngauper i forhold til antall registrerte familiegrupper mellom vurderingsperioden for modellen 1996–2011.

Beitesesongen 1.1.2017–5.10.2017 var det i Nordland 20 sau som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe. Ingen av disse i samarbeidsområdet med region 8. I Troms er det i samme periode sju sau som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe, fem i Kåfjord, én i Nordreisa, én i Skånland og én i Lenvik. I Finnmark er det ni sau som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe denne beitesesongen, sju i Tana og to i Porsanger.

Beitesesongen 1.1.2016–3.10.2016 var det i Nordland 31 sau som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe, én av disse i samarbeidsområdet med region 8, denne i Evenes kommune. I Troms var det 13 sau som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe, én i Dyrøy, én i Målselv, åtte i Kåfjord, én i Storfjord, og to i Sørreisa. I Finnmark var det åtte sau som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe beitesesongen 2016, tre i Alta og fem i Nesseby.

Siden 1.10.2016 er det i Finnmark 40 rein som er dokumentert eller antatt drept av gaupe, i Troms er dette tallet 39, og i samarbeidsområdet med Nordland er det én rein som er dokumentert eller antatt drept av gaupe.

Til sammenligning var det i samme periode foregående år, i Finnmark 58 rein som var dokumentert eller antatt drept av gaupe, i Troms var dette tallet 70, og i samarbeidsområdet med Nordland var det én rein.

I perioden 1.10.2014–01.10.2015 var det 48 rein i Finnmark, 39 rein i Troms og 3 rein i samarbeidsområdet med Nordland som var dokumentert eller antatt tatt av gaupe.

Det er en usikkerhet knyttet til neste års registrering av gaupe, dersom et gitt antall gauper tas ut av bestanden. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos gaupe, og ikke i så stor grad i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget.

Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (Andersen m.fl. 2013) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent ($\lambda=1,20$), men med en betydelig grad av variasjon mellom regioner, år, og individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser Andersen m.fl. (2013) i en teoretisk beregning at en avskytning på 16,7 % av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt. Selv om vi mangler finskala kunnskap om aldersbesetning av hunngauper, fødselsrate, overlevelse, og tids- og romlighetsvariasjon i byttedyr, kan det tyde på tilgang til byttedyr er relativt stabil og oversiktlig i Troms, og mer avhengig av sesong og ikke så oversiktlig i Finnmark (Walton m.fl. 2016). Dvs. at en kan forvente en mer stabil produksjon og rekruttering av avkom i Troms enn Finnmark. På bakgrunn av overnevnte, samt vurderingene av tapssituasjonen i dette saksframlegget, vurderer sekretariatet at kunnskapsgrunnlaget er godt. Derfor, vurderer sekretariatet beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig, føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 blir dermed ikke tillagt vekt.

Naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning sier at «en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Over er det vist at det finnes vesentlig kunnskap om gaupebestandens respons på jakttrykk, og om overlevelse og reproduksjon hos gaupe. Vi har også mye kunnskap om gaupas predasjonstakt på ulike byttedyr og på samspillet mellom gaupe og jerv. Mye av dette er samlet i Mattisson m.fl. 2015, Odden m.fl. 2014, Walton m.fl. 2016, og Linell og Tveraa (2015). Sekretariatet legger til grunn at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes innenfor A-området for gaupe, sekretariatet har vurdert at foreslått kvote for kvotejakt på gaupe i region 8 ikke er til hinder for dette, og at kvoten dermed heller ikke er i strid med prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver sier at «tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter». Rovviltnemnda skal forholde seg til bestandsmålet som er et kompromiss mellom beitenæring og rovvilt, fastsatt i rovviltforskriften § 4. Rovviltnemnda skal sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas, blant annet slik at en i størst mulig grad kan fortsette med

beitedyr i utmark. Kvotejakt påvirker gaupebestanden, det dreier seg likevel om regional gaupeforvaltning innen nasjonale rammer som igjen er bygd på internasjonale avtaler, dette mener sekretariatet gjør at et kostnadsspørsmål ved evt. miljøforringelse ikke blir relevant i denne sammenheng.

Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater». Innenfor fastsatte rammer jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr har rovviltnemnda gitt klare føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Kvotejakt gir forutsigbarhet og det er etter sekretariatets vurdering langt mer samfunnsøkonomisk enn skadefelling.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det blant annet legges vekt på skade som arten gjør. Der rein og gaupe i region 8 er til samme tid, er det å forvente at rein er det viktigste byttedyret til gaupe (Mattisson, m.fl. 2011).

Hensikten med å iverksette kvotejakt, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av gaupebestanden, for slik å begrense skadene gaupe påfører bufe- og tamrein. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skade på sau og rein.

Finnmark – beregning av jaktkvote

Bestandsmålet i Finnmark er på 4 familiegrupper av gaupe. De tre siste årene er det registrert 1,7 familiegrupper i snitt (2, 3 og 0). I 2017 ble det ikke registrert familiegrupper.

Sekretariatet viser imidlertid til at det sannsynligvis er flere familiegrupper enn det som registreringene viser. Tap av sau og rein på beite i vinter, vår og sommer indikerer at bestanden av gaupe er noe høyere enn registreringene viser. Det er dokumentert til sammen 49 sau og rein tapt til gaupe sist sesong. Skadene er fordelt over hele fylket, hvorav majoriteten er innenfor A-området og langs grensene til B-området. Erfaringer fra tidligere år peker derfor i retning av at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om arealdifferensiert forvaltning enn å åpne for kvotejakt på gaupe i Finnmark også i 2018.

Rovviltforskriften § 7 sier at rovviltnemndens vedtak om kvotejakt skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske forhold, bestanden og skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. Rovviltnemnda har gitt føringer i sin forvaltningsplan om at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes i A-området. Det foreslås derfor at det kun åpnes for jakt i B-området med følgende kvote:

Konklusjon Finnmark

B-området i Finnmark:

To – 2 – gauper hvorav maksimalt én – 1 – voksen hunngaue. Jakta stopper i Finnmark dersom det felles én voksen hunngaue.

Troms og nordre del av Nordland – beregning av jaktkvote

Bestandsmål for Troms er 6 familiegrupper. De siste tre årene er det registrert 6 i snitt (6, 6 og 6 i 2015, 2016 og 2017). Dette tilsvarer en totalbestand i Troms i 2017 før jakt på ca. 37 gauper.

Med å bruke funksjon i Andersen m.fl. 2003 blir bestandsstørrelse før jakt i 2017:

$$N_{t+1} = (N_t - \text{Jakt}) * \lambda$$

Hvor N_{t+1} er populasjonsstørrelse i 2018, N_t er populasjonsstørrelse i 2017, Jakt er antall dyr drept under jakt i 2017, og λ er tilvekstrate som Andersen m.fl. gir som 1,2.

Bestandsstørrelse i 2018 før jakt = $(37 - 5) * 1,2 = 38$ individer

Siden bestandsmålet i Troms tilsvarer omkring 37 gauper), har vi beregnet at det vil være omtrent én gaupe over bestandsmålet for Troms ved kvotejaktstart. Det betyr at vi forventer å ha seks ynglinger i Troms også registreringssesongen 2017/2018. Forventet bestand i 2018/2019 vil bli; registrert bestand i 2017/2018, minus uttak 2018, pluss tilvekst 2018.

Rovviltnemndas forvaltningsplan av 10.10.2013 har klare føringer på at bestandsmålene skal nås innenfor A-områdene, mens det skal være ett høyt trykk på uttak i B-områdene. En lav bestand i regionen taler for at gaupekvoten for Troms og samarbeidsområdet med Nordland i 2018 må settes lavt, slik at gaupebestanden igjen kan nå bestandsmålet for regionen. Derfor vil ikke sekretariatet tilrå å åpne for kvotejakt på gaupe i A-området i Troms eller øst for E6 i samarbeidsområdet.

Andelen voksne hunngauper som får fram unger, kan variere en del mellom år. I enkelte år vil en stor andel av de voksne hunnene få fram unger, mens det i andre år er en mindre andel som klarer dette. Tilgang til rein vinteren før fødsel av unger, og tilgang til rein vinteren etter fødsel påvirker sterkt sannsynlighet for at gaupe får avkom, og at avkom blir rekruttert til bestanden (Walton m. fl.2016). Dette avhenger av både årlige variasjoner i klima og migrasjonsmønstre av rein innenfor revirarealene til gaupe, og tilgang til alternativt byttedyr om rein ikke er tilgjengelig om vinteren (Mattisson m.fl. 2015, Tveraa og Linell 2015, Walton m.fl. 2016). I tillegg er det mer sannsynlig at eldre hunngauper får avkom enn yngre gauper (Nilsen m. fl 2012).

Tap av beitedyr til gaupe siste år samt erfaringer fra tidligere år, taler for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, enn å åpne for begrenset kvotejakt i B-områder.

Trenden de siste tre årene er at tap til gaupe i Finnmark, Troms og samarbeidsområdet med Nordland har gått ned. Registrert bestand både i nordre Nordland og i Finnmark har gått ned. Registreringer og dokumenterte tap er lavest sør i området.

Sekretariatet mener en kvote på tre gauper i B-områdene ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse, og at en vil kunne forvente å ha omtrent seks familiegrupper i Troms også i 2018 med dette uttaket.

Konklusjon Troms og avtaleområdet i Nordland

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Sekretariatet vil tilrå at det settes en kvote på tre – 3 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland (i samarbeidsområdet tilrår vi at det ikke kan felles gaupe øst for E6 mellom Gratangseidet og Bjerkvik). Av disse tilrår vi at det ikke kan felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for E6 mellom Gratangseidet og Bjerkvik). Videre tilrår vi at det ikke felles mer enn to voksne tisper, og at jakta stoppes når to voksne tisper er felt.